

STANOWISKO
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

z dnia2024 r.

**w sprawie zamiaru likwidacji przez Ministra Nauki instytucji kultury - Instytutu
Badań nad Renesansem i Barokiem im. Jana i Piotra Kochanowskich
w Zamościu**

Z wielkim niepokojem przyjęliśmy informację o zamiarze likwidacji Instytutu Badań nad Renesansem i Barokiem im. Jana i Piotra Kochanowskich w Zamościu przez Pana Dariusza Wieczorka, Ministra Nauki. Zwracamy się do Pana Ministra z apelem, aby wycofał się z zamiaru likwidacji tej placówki. Realizacja tego zamiaru likwidacji oznaczałaby niepowetowaną stratę dla „Hetmańskiego” Zamościa i całego województwa lubelskiego. Spowolniłaby tak ważną ideę rozwoju kultury i akademickości naszego regionu.

Wiadomość o powstaniu Instytutu w 2023 roku spotkała się z wielkim entuzjazmem mieszkańców Zamościa, władz samorządowych oraz ekspertów i pasjonatów kultury renesansu i baroku w całej Polsce. Trudno wyobrazić sobie lepszą lokalizację dla takiej placówki. Ze względu na unikalną w skali naszego kraju historię i tkwiące w jego tożsamości organiczne powiązania ze spuścizną renesansu i baroku, Zamość nazywany jest „Perłą Renesansu” i „Padwą Północy”. Układ architektoniczno-urbanistyczny Starego Miasta, który jest unikatowym przykładem zachowania renesansowego dorobku polskiej kultury, został wpisany na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Tutaj znajduje się największy XVII-wieczny barokowy kościół ojców Franciszkanów w Polsce. Co równie ważne, Zamość ma także wielkie tradycje naukowe. To właśnie tutaj 15 marca 1595 roku oficjalnie zaczęła działać Akademia Zamojska, powołana do życia przez hetmana Jana Zamoyskiego i w całości przez niego finansowana. Akademia, szczególnie w pierwszych dziesięcioleciach swego istnienia, była jednym z głównych ośrodków myśli naukowych w Rzeczypospolitej.

Powstały Instytut Badań nad Renesansem i Barokiem im. Jan i Piotra Kochanowskich w założeniu jest kontynuatorem działalności naukowej dawnej „Hetmańskiej” Akademii. Poprzez zainicjowane działania wzmacnia potencjał naukowy reaktywowanej w 2021 roku i obecnie bardzo prężnie rozwijającej się Akademii Zamojskiej.

Placówka zajmuje się popularyzacją dziedzictwa kulturowego I Rzeczypospolitej, upowszechnianiem badań naukowych z tego okresu oraz wspieraniem studiów nad kulturą staropolską, czyli z okresu dziejów w naszej historii i kulturze, których prądy, myśli i idee były recypowane z innych europejskich ośrodków kultury. W tym kontekście kultura renesansu i baroku stanowi dziś punkt styku i przyczynek do dialogu między Polską a naszymi europejskimi partnerami.

Celem powołania Instytutu było podkreślenie znaczenia i roli Zamościa. „Padwa Północy” ma już ugruntowaną pozycję zarówno na krajowej jak i zagranicznej mapie turystycznej. Pozycja ta dodatkowo wspierana jest przez wysiłki ostatnich lat, zmierzające do przywrócenia Zamościowi należnej mu rangi pod względem naukowym. Wierzymy, że ta placówka, w niewielkim mieście wschodniej Polski, przyczynia się do pełnego

zachowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego naszej Ojczyzny okresu renesansu i baroku.

Zamiar likwidacji Instytutu może prowadzić do spowolnienia dalszego rozwoju nie tylko naukowego, kulturalnego, ale także społecznego „Perły Renesansu”. Nie bez znaczenia jest również aspekt ekonomiczny związany z utratą kolejnych miejsc pracy na już i tak niezmiernie wymagającym i trudnym rynku pracy w naszym regionie. Będzie to rodziło dalsze negatywne konsekwencje dla całego województwa lubelskiego.

Z wyżej wymienionych powodów apelujemy do Pana Ministra Dariusza Wieczorka, aby wycofał się z zamiaru likwidacji Instytutu Badań nad Renesansem i Barokiem im. Jana i Piotra Kochanowskich.